27075 - Cennet ve Cehennemin mertebe ve dereceleri

Soru

Kaç tane cennet ve cehennem bulunur? Dereceleri nasıl değişir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Cennet ve cehennemin sayıları:

Sayı bakımından cennet bir olduğu gibi cehennem de birdir. Ancak her birinin farklı derece ve konumları mevcuttur. Cennet; hadislerde çoğul kipiyle zikredilse de amaç büyüklüğü, dereceleri, çeşitleri ve cennete girenlerin elde edecekleri büyük sevaplara işaret edimektedir.

Enes bin Malik r.a rivayetine göre, Harise b. Suraka'nın annesi olan Um el Rabi bint el Bera Rasulullah Sallallahu Aleyhi Veselleme gelir ve şöyle der: Ey Allah'ın Rasulü! Bana Harise'den bahseder misin? Kendisi Bedir savaşında vurulmuştu, şayet cennette ise sabrederim. Şayet değilse ağlamaya devam ederim. Rasulullah: "Ey Ummu Harise cennetin içinde cennetlerdedir". Başka bir rivayette: "Çok cennetlerdir, oğlun Firdevs Ala'ya ulaşmıştır." (Buhari 2809)

Cehennemin dereceleri:

Dünyada küfür ehlinin farklılığına göre cehennemin de dereceleri farklıdır. Kuşkusuz münafıklar en aşağı derecededirler. Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

"Şüphesiz ki münafıklar, cehennem ateşinin en aşağı tabakasındadırlar. Onlara hiçbir yardımcı da bulamazsın." (Nisa 145)

Cehennemin en hafif derecesi ise –Allah bizi korusun- Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in işaret ettiğidir:

Nu'man b. Beşîr -radıyallahu anh'den merfu olarak rivayet olundu ki: “Muhakkak ki kıyamet günü, ateş ehlinin azabı en hafif olanı, iki ayak tabanına iki kor koyulan ve bu sebeple beyni kaynayan kimsedir. O, kendisinden daha şiddetli bir azaba uğrayan kimse olmadığını zanneder. Halbuki o, onlar arasından azabı en hafif olanıdır." (Buhari 6562, Muslim 212) Başka rivayetlerde bu hafif azaba maruz kalan kişi Peygamberimizin amcası Ebu Taliptir. Zira İslam’ın ilk doğduğu zamanda İslam’ı savunmuştur.

Cennet makam ve derecelerinin sayısı:

Cennette kaç mertebe olduğu hususunda bilgi yoktur. Bazı görüşlere göre Kur’an-ı Kerim ayetleri sayısı kadardır.

Abdullah b. Amr (r.a.); demiştir ki: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Kur'an sahibine, "Oku ve yüksel, dünyada tertil üzere (tane tane) okuduğun gibi (burada da) tertil üzere oku. Şüphesiz senin makamın okuyacağın son âyetin yanındadır." denilir." (Ebu Davud 1464, Tirmizi 2914, Elbani Sahih dedi)

El Munziri el Terğib kitabında şöyle der: el Hattabi şöyle dedi: Bize gelen rivayetlerde Kur’an-ın ayet sayısı, Ahiret Cennet derecelerinin sayısı kadardır. Kur’an hafızına “oku! Ve derecelerde yüksel!” denir. Her kim Kur’an-ın tümünü okursa Cennetin en yüksek derecesine ulaşır. Her kim bir cüzü okursa okuduğu kadarıyla yükselir. (el Terğib ve el Terhib 2/228)

Ancak bu görüşe dikkatle yaklaşmak gerekir. Çünkü hadis, Kur’an-ı ezberleyen kişilerin makamını anlatır, derecelerini değil. Zira dünyada salih amel işleyenlerin ameline göre dereceleri farklılık gösterir. Ayrıca bazıları diğerlerinden üstün olacak şekilde cihat, ihlas vb. davranışlar mevcuttur. Böylece hafızların mutlak olarak cennetin en yüksek derecesinde olmaları şart değildir.

Şüphesiz Cennetin en yüksek derecesi Firdevs’tir.

Ebu Hureyre r.a’dan rivayetle Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle demiştir: “… Allah'tan istediğiniz zaman Firdevs'i isteyiniz. Muhakkak ki o, cennetin ortası ve en yüksek yeridir. Onun üstü Rahmanın arşıdır ki cennet ırmakları oradan fışkırır.” (Buhari 2637, Muslim 2831)

Cennete götüren ameller

- Allah’a iman ve peygamberleri doğrulamak

Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuşlar:

Ebu Said el Hudri r.a’dan rivayetle Rasulullah s.a.v şöyle dedi: “Şüphesiz cennetlikler üzerlerindeki köşk sahiplerini sizin doğu veya batı ufkunda kavuşmakta olan parlak yıldızı gördüğünüz gibi görürler. Çünkü aralarında fazilet farkı vardır.” Ashab: Yâ Resûlallah! Bunlar Nebilerin yerleridir. Başkaları onlara ulaşamaz, demişler. Resûlullah s.a.v: “Bilâkis! Nefsim onun elinde olan Allah'a yemin ederim ki: Onlar Allah'a iman ve Nebileri tasdik eden birtakım adamlardır.” (Buhari 3083, Muslim 2831)

- Allah yolunda cihad

Ebu Hureyre r.a’dan rivayetle Rasulullah s.a.v şöyle dedi:"..Allah yolunda cihad edenler için Allah Taâlâ cennette yüz derece hazırlamıştır. Her iki derecenin arası yerle gök arası kadardır." (Buhari 2637)

Şehadeti ihlaslı ve samimi bir şekilde talep eden de bu dereceye kavuşabilir. Sehl bin Hanif r.a’dan rivayetle Rasulullah s.a.v şöyle dedi: “Her kim samimi bir şekilde Allah’tan şehadeti talep ederse yatağında ölse bile Allah onu şehitlerin makamına ulaştırır. (Buhari 1909)

-Allah yolunda infak etmek

Ebu Hureyre r.a’dan rivayetle sahabeler: Ey Allah’ın Rasulü! Varlık sahipleri yüksek dereceleri ve daimî nimetleri alıp gittiler, zira onlar da bizim kıldığımız gibi namaz kılıyor; bizim tuttuğumuz gibi oruç tutuyor ancak onlar varlıklı oldukları için hacca gidiyor, umre yapıyor, cihad ediyor ve sadaka veriyorlar… (Buhari 807, Muslim 595)

-Zor anlarda bile abdest almak, uzak olsa bile mescitlere gitmek, bir namaz sona erdiğinde diğer namazı beklemek

Ebu Hureyre r.a’dan rivayetle Rasulullah s.a.v şöyle dedi:

Size Allah'ın, belirli ameller karşılığında günahları sildiği ve onlarla dereceleri yükselttiği bir hususu göstereyim mi?" buyurdu.

Ashab: “Elbette, göster ey Allah'ın Resulü!” dediler. O: "Hoşlanılmayan hallere ve zorluklara rağmen abdesti tam almak, mescitlere çokça adım atmak, namazdan sonra diğer namazı beklemek, işte ribat budur" (Muslim 251)

-Kur’an-ı Kerim Hafızlığı

Abdullah b. Amr (r.a.); demiştir ki: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Kur'an sahibine, "Oku ve yüksel, dünyada tertil üzere (tane tane) okuduğun gibi (burada da) tertil üzere oku. Şüphesiz senin makamın okuyacağın son âyetin yanındadır" denilir." (Ebu Davud 1464, Tirmizi 2914, Elbani Sahih dedi)

Yükseklere ulaşmak, Allah’ın rızasına kavuşmak ve Firdevs cennetine girmek isteyen kişilerin bu amelleri işlemesi lazımdır zira yüce Allah bu amelleri işleyenlere cennetin derecelerini vadetmiştir. Oysa birçok insan bu amellerden gafil kalmıştır.

En iyisini Allah bilir.